

Буртник М.І.
студентка групи ФК-34
Науковий керівник – к.е.н., старший викладач Ливдар М.В.
Національний університет «Львівська політехніка»

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВРАЗЛИВИМ ВЕРСТВАМ НАСЕЛЕННЯ НА ЗАСАДАХ АДРЕСНОСТІ

Бюджет є важливим інструментом впливу на економічний та соціальний розвиток суспільства. Цей вплив реалізується через фінансування окремих сфер та визначення напрямів видатків бюджетних коштів [1, с. 496].

Сьогодні в бюджетах демократичних країн вагомою є частка видатків на соціальні потреби, що свідчить про виняткову роль соціальної функції держави. Управління видатками Державного бюджету відіграє важливу роль у стабільному функціонуванні держави, оскільки це впливає на здійснення державою своїх функцій, регулювання економічних процесів, а також на реалізацію соціально-економічної політики. Питання ефективності управління державними видатками в Україні стоїть особливо гостро, адже протягом багатьох років видаткова частина Державного бюджету України мала низку проблем – невизначеність пріоритетів вкладання державних коштів, недоліки у нормативно-правовій та методичній базі виконання видаткової частини, брак коштів, необхідних для фінансування витрат держави та ін.

Підвищення ефективності видатків Державного бюджету є ключовим завданням бюджетної політики України. Для стабілізації економічної ситуації в державі необхідні комплексні заходи щодо економного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади і місцевого самоврядування, утворених цими органами підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного і місцевих бюджетів. [2].

Кабінет міністрів України, прийнявши постанову від 1 березня 2014 р. № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету», затвердив заходи щодо економного та раціонального використання державних коштів, які передбачають не тільки короткостроковий характер застосування, а спрямовані на довгострокову перспективу [3].

Раціоналізація видатків державного і місцевих бюджетів має здійснюватись за такими напрямками:

- 1) організація бюджетного процесу, орієнтованого на результати;
- 2) реструктуризація бюджетної мережі;
- 3) вдосконалення управління інвестиціями в умовах кризи;
- 4) підвищення адресності заходів з соціальної підтримки громадян;
- 5) видатки бюджетних коштів з урахуванням організації співробітництва територіальних громад;
- 6) орієнтація бюджетної політики на підтримку громадян, а не підприємств;
- 7) жорсткість режиму економії бюджетних коштів.

В умовах бюджетних обмежень і високого рівня бідності населення необхідність у повній реалізації принципу адресності стає все більше нагальною. Збільшення бюджетних видатків на соціальну політику не призводить до симетричного скорочення абсолютної бідності, оскільки виділення ресурсів проводиться на основі належності громадян до певної категорії, а не на основі їх реальних потреб. На практиці абсолютно домінує категоріальний підхід до надання соціальної допомоги. Пільгоотримувачі переважно сконцентровані в середньодохідних групах населення. В основному соціальну підтримку отримують пенсіонери, тоді як найбільша концентрація бідних припадає на сім'ї з дітьми.

Реалізація механізмів адресності містить широке коло невирішених питань, які вимагають теоретичного та практичного опрацювання забезпечення адресності, а також форм та видів її реалізації в системі надання соціальних послуг. Згідно з класичним розумінням, що склалося в зарубіжних країнах, адресність є способом спрямування обмежених фінансових, зокрема бюджетних, ресурсів на допомогу цільовій аудиторії, використовуючи механізми перевірки нужденності. Таким чином, адресність розподілу бюджетних ресурсів виступає необхідною умовою ефективного використання державних коштів, тому що вона покликана забезпечити надання бюджетних ресурсів саме нужденним верствам населення. Тільки впорядкування системи виплат створить можливості для збільшення величини допомоги на конкретну особу без значного зростання витрат бюджету [4, с. 21-24]. Природою забезпечення адресності є надання соціальних послуг тим, хто її дійсно потребує, і виключення тих, хто такої потреби не має.

Принципами організації системи адресної соціальної допомоги в Україні у роботі можна визначити такі:

- надання соціальної допомоги винятково з урахуванням рівня доходів домогосподарств та майнового становище;
- визначення розміру виплат соціальної допомоги на основі вартості затвердженого кошику прожиткового мінімуму з урахуванням сімейного навантаження;
- пріоритетність заходів зі створення умов для самозабезпечення сім'ї, індивідуальних схем захисту і активного залучення працездатних малозабезпечених громадян до сфери трудової діяльності.

Таким чином, розвиток системи адресної соціальної допомоги в Україні дозволить ефективно використовувати бюджетні кошти, спрямовані на надання допомоги громадянам, та припинити „розмивання” соціальних виплат, спрямовуючи їх на групи населення та окремі категорії громадян, які через вагомі причини неспроможні допомогти собі самостійно.

1. *Бюджетна система: підручник / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль: Економічна думка, 2012. – 496 с.*

2. *Основні напрями бюджетної політики // [Електронний ресурс] :*

3. *Офіційний сайт Комітету з питань бюджету. – Режим доступу <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/doccatalog/list?currDir=45077>.*

4. *Постанова КМУ «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету» від 01.03.2014 р., №65// [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>*

5. *Якуненко Н., Кривенко Н. Заміна пільг населенню на адресну грошову допомогу // Україна: аспекти праці. – 2003. – с. 21–24.*

Voytsekhovska V., Symak A.
Lviv Polytechnic National University

THE POLLUTION REDUCTION STUDY BASED ON POLAND'S REGIONAL DATA

The sustainable economic growth requires more attention to ecological component of human lives. There has never been more complex and complicated problem of contemporary world as climate change. Every part of the world is contributing to the problem, though on a per capita basis, some places like the United States are causing far more damage and risk than other parts of the world. Roughly speaking, emissions are in proportion to income levels. High-income countries tend to have the largest green house gas emissions per capita, while poor countries are often great victims of human-induced climate change without themselves